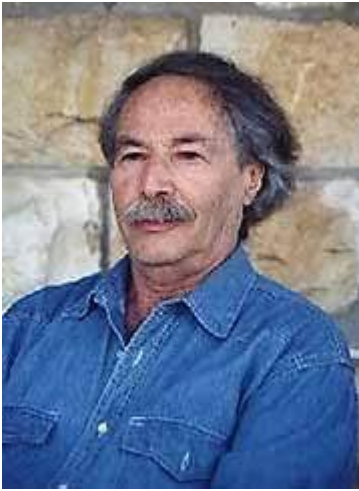

אורי אורלב ז"ל – יורק אורלובסקי

סופר, משורר ומתרגם

24 בפברואר 1929 - 25 ביולי 2022

כתבה: ציפי טמשה

הבן הגדול שאל אותי: "אבא, איך ברחת מהגרמנים?" לא ידעתי איך לספר לו את זה. פתאום נזכרתי בילדה שישבה בזמן המלחמה בארגז החול, עוד לפני הגטו, וניבאה כמה ילדים יהיו לך כשתהיה גדול. הייתה לוקחת חופן חול, הופכת את היד וזורקת אותו באוויר, הגרגרים היו נופלים מהצדדים, חלקם נופלים שם וחלקם נופלים פה. אז לקחתי את

הבן שלי לארגז

החול ואמרתי לו: "תראה, הגרמנים לקחו את היהודים והתחילו להרוג אותם, לזרוק אותם באוויר כאילו, עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם... שש שנים זה הרבה! אחי ואני נפלנו או לפה או לכפה וככה ניצלנו במלחמה. העניין הוא שאני יכול לספר על התקופה הזאת של הילדות שלי בתקופת השואה, לחשוב על זה ולכתוב על זה רק כמו שזה נחרט בזיכרוני כילד. אני לא יכול להתייחס לזה בשום אופן כאדם מבוגר. לא יכול לדבר על זה, לא לחשוב ולא לכתוב על זה כאדם מבוגר.

אנשים מבוגרים שעברו את השואה מספרים בעיקר את הסבל, הרעב וכל הדברים הרעים. את כל הדברים האחרים שכחו.

הילדים זה אחרת - הם זוכרים כל מה ששייך לילדות - המשחקים והדברים המצחיקים והדברים המפחידים וכו' וזהו, וככה אני יכול לכתוב - אחרת אני לא יכול לכתוב!

מתוך ריאיון עם אורי אורלב ז"ל. שודר ברדיו בתוכנית של עומר בן רובי.

אורלב, יורק אורלובסקי, נולד בוורשה בשנת 1929. ביתו היה בית מתבולל, ספוג פטריוטיות פולנית. אביו היה רופא. בשנות השואה נרצחה אימו בידי הגרמנים ואביו נשבה בידי הרוסים. את אורלב ואחיו הסתירה דודתם בחדר סגור בגטו ורשה. הוא סיפר שהם היו באיזה בור ושהו בו עד שלא יכלו לשאת את זה יותר, ואז יצאו ונתפסו.

בקיץ 1943 נשלחו אורלב ואחיו, יחד עם דודתם, למחנה הריכוז ברגן בלזן ונכלאו שם למשך 22 חודשים. אורלב סיפר כי בהתחלה התנאים במחנה היו נסבלים, אך כשהגיעו יהודי הולנד והונגריה כבר לא היה מספיק אוכל והחל לשרור רעב. דודתו נתנה לו מעין מחברת ובדל עיפרון ושם במחנה הוא כתב את שיריו הראשונים "שירים מברגן בלזן" שראו אור בשנת 1945. באפריל 1945 שוחררו אורלב ואחיו בידי הצבא הבריטי ובספטמבר 1945 הגיעו לבדם לארץ ישראל, לקיבוץ גניגר.

האב שרד את המלחמה ועלה גם הוא ארצה בשנת 1954.

בקיבוץ שינה אורלב את שמו הפרטי מיורק לאורי, ומאוחר יותר - אחרי צאת ספרו הראשון האוטוביוגרפי, "חיילי עופרת", שפורסם בשנת 1956 בשם א' אורלובסקי - שינה את שם משפחתו לאורלב.

הוא כתב בעיקר ספרי ילדים ונוער העוסקים בילדותו בשואה - "האי ברחוב הציפורים" ו"רוץ ילד, רוץ", ובשנותיו הראשונות בארץ - "רחוקי משפחה".

בזכות אומנותו עלה בידו לכתוב את ספריו בגיל צעיר בלי להינזק מכך. הוא כתב את הדברים כסופר-אמן שיוצר מתוך ריחוק מסוים מהדמויות ובחשיפה לא מלאה. במשך כל חייו טען כי הוא מסוגל להסתכל על השואה בעיני ילד בלבד, וכל ראייה אחרת מסוכנת בעבורו.

אורלב עסק גם בתרגום מפולנית לעברית. בין היתר תרגם את "קוו ודיס" של הסופר הפולני הנריק סנקביץ' ואת "המלך מתיא הראשון" של יאנוש קורצ'אק.

אורלב הוא הסופר הישראלי הראשון שזכה בשנת 1966, מבין 23 סופרים מרחבי העולם, במדליית הזהב על שם הנס כריסטיאן אנדרסן. זהו הפרס הבינלאומי הגבוה ביותר לספרות ילדים ונוער המוענק מאז 1956, מדי שנתיים, בחסותה של מלכת דנמרק. בנימוקי השופטים נכתב בין השאר:

"כרקע לכתיבתו משמש ניסיונו כילד יהודי בפולין שסועת המלחמה. בין אם סיפוריו מתרחשים בגטו ורשה או בארצו החדשה ישראל, מעולם אין הוא מאבד את נקודת הראות של הילד שהיה. כתיבתו מצטיינת ברמה ספרותית גבוהה, ביושר ובהומור, ומעולם אינה נסחפת לרגשנות. הוא מציג את יכולתם של הילדים לשרוד ללא מרירות גם בתנאים הקשים ביותר, להתייחס באהבה לאחר ולקבלו בהבנה".

אלה הפרסים שזכה בהם אורי אורלב ז"ל בחייו:

- 1978 - פרס זאב, עבור ספרו "חיית החושך"
- 1982 - עיטור אנדרסן, עבור ספרו "האי ברחוב הציפורים"
- 1986 - פרס "חרט הכסף"
- 1996 - פרס אנדרסן
- 2003 - פרס יד ושם לספרות ילדים ונוער
- 2003 - פרס אנדרסן
- 2003 - Mildred L. Batchelder award
- 2006 - פרס ביאליק
- 2011 - יקר ירושלים
- 2014 - פרס דבורה עומר עבור ספרו "האי ברחוב הציפורים"
- 2016 - פרס דבורה עומר על מפעל חיים

יהיו ספריו ממשיכים להיקרא בידי ילדים ובני נוער בארץ ובעולם, יהי זכרו ברוך!

